

Segons la *Gesta Comitum Barcinonensem*, fou introduhida a Roma per nostre sobirà. Fet que rectifica. En Domènecch, mitjançant unes pintures del segle XII, o començaments del XIII, ahont lo papa Sant Silvestre usa idèntichs colors en lo *conopeum*.

FRANCESCH CARRERAS Y CANDI

(Acabarà.)

MEMORIA DE SECRETARÍA, CURS 1922-23

Senyors Acadèmichs:

Al rependre aquesta Academia la costum de celebrar solempnialment les sessions inaugurals de curs, fou novament establerta, també, la de donar compte per Secretaría, en memoria anyal, de tots los actes de la sua vida corporativa; apèndix necessari y convenient, per tal com permet recordar tots los fets aparentment dispers del curs passat, veure en síntesi el treball útil complert, y axí judicar del avenç ab esplendor o retrocés ab minva de la Corporació, los actes de la qual, per aquest medi, passen la mostra.

Breument, donchs, a fi de no molestar la vostra atenció, desitjant ohir la paraula més autorisada y eloqüent de nostre Iltre. President, a qui, per ordre d'antiguitat escau enguany de presentar son discurs reglamentari, parlaré ràpidament y suscinta dels treballs de la nostra Corporació durant el curs acadèmich de 1921 a 1922.

Represes les tasques en 20 d'octubre de 1921, fins el 18 de juliol prop-passat en que fou clos el curs, la Academia celebrà setze sessions ordinaries, en les quals, a més dels afers d'ordre interior y de ses relacions exteriors ab les demés entitats y corporacions intellectuals de Catalunya y del estranger, foren presentats a la consideració y discussió dels senyors acadèmichs, bon nombre de treballs d'Historia, Literatura, Arqueologia, Arts y Filosofia, segons la especialitat de cada dissertant. A més, celebrà sis sessions extraordinaries: la inaugural, quatre de recepció de nous companys acadèmichs, y una de visita corporativa al edifici del carrer de Caçador, nostre futur estatge.

Per tal com l'art. 29 dels Estatuts marca que en l'any en que deguin ésser renovats los càrrechs de la Junta de Govern, ha d'ésser, també, celebrada Sessió pública inaugural del curs, y, en compliment de lo establert en la derrera sessió de 20 d'octubre de 1921, fou acordat que'l discurs llegidor en la inaugural fos encomanat al Sr. D. Francesch de Bofarull, puix que l'acadèmich Sr. Riera y Bertran, a qui corresponia per prelació d'antiguitat, per motius de salut havia declinada la comanda.

Variada y prolixa es estada la labor acadèmica del curs darrer. Axí, en lo que fa referença a sa marxa interior, ultra la designació de nova Junta de Govern, elegida per unanimitat, la qual prengué possessió en 1.ª de janer de 1922, la Academia tingué especial cura en restablir lo compliment dels articles que fan referença als nous acadèmichs numeraris electes y a llur presa de possessió, la qual se dilatava excessivament, fent massa perennes les vacants produhides per la mort de companys benvolguts.

La Academia ha vingut sempre servant gran interès per la restauració y habilitació del seu futur estatge del carrer de Caçador, fent nombroses gestions prop del Estat per obtindre les subvencions necessaries per les dites obres, axí com prop del Ajuntament per establir la relació y disposició definitiva del dit edifici ab el projecte de reforma de la nostra ciutat. A més, nomenà una comissió formada por los Srs. Casades y Pin, qui ab llur zelant interès y curiosa diligencia han tingut sempre aprop dit afer, vetllant per la conservació de belleses arquitectòniques trobades en l'enferrocament d'obra vella sobreposada, y esmenant abusos que certes companyies de serveys públichs havien comès ab perill del dit edifici, a favor del abandonament en que era tingut per l'Estat abans d'ésser cedit a la Academia. Y, per fi, dedicà una sessió extraordinaria, que constituhida per la visita corporativa a les dites obres, la qual tingué lloch en 19 de febrer darrer, en unió de la Comissió de Monuments. En la dita visita, los distingits arquitectes D. August Font, president de l'esmentada Comissió, y D. Joseph Domènech y Mansana, director de les obres de restauració, donaren amplies y satisfactories explicacions als membres d'abdues entitats visitants.

Dites obres, emperò, si són encara bon xich enderreries, es degut a les forçoses y periòdiques suspensions de treball per exhauriment de les subvencions que l'Estat concedeix en diferents pressupostos escalonats, lo qual fa encara llunyana la aspiració de la Academia de fruhir d'estatge més en harmonia ab les seves funcions corporatives.

Una de les tasques que preocupen la nostra Corporació y més en harmonia ab son nom, es la depuració y perfecció de la Llengua Catalana. Tant en la sintaxi com en la ortografia, el nostre lèxich se ressent, d'una manera molt de doldre, del parèntesi de varis segles en son exercici oficial y de la manca d'ensenyament en les escoles. La Academia, qui després de madura reflexió y acurada discussió, havia adobtada la ortografia de la qual foren ponents los acadèmichs Srs. Balari y Blanch, havia, però, nomenada posteriorment una Comissió que devia continuar los estudis y proposar les modificacions oportunes. Per causes alienes a la sua voluntat, dexaren de realisarse los dits treballs, per lo qual la nostra Corporació ha nomenat l'acadèmich Sr. Matheu en a ponent d'un estudi previ de revisió, el qual serà portat a nou examen y discussió, a fi de depurar en lo que sia possible el nostre lèxich, per ferlo axí més adaptable y útil a totes les manifestacions de la cultura integral dels nostres dies.

Els treballs presentats pels acadèmichs durant el curs de que tractèm, són el següents:

El dia 8 de novembre'l Dr. En Joseph M.ª Roca presentà un erudit treball sobre *Johan I y les supersticions medicals*, pintant de mà mestre l'estat de la Medicina en lo dit temps.

En 20 de novembre 'l Rvnt. P. Faustí Gazulla, mercedàri, llegí un interessant treball sobre la *Universitat de Lleyda fundada per Jaume I*, estudi inèdit, sobre'l tema del qual poch es estat dit fins ara.

El Sr. Carreras Bulbena, en 7 de desembre, desenrotllà una dissertació sobre *Himnes invocatius grechs*.

En 21 de desembre, En Johan Givanel llegí una exposició d'observacions fetes als argots astuarians *la Xtriga y El Brun hont* s'hi troben bona cosa de paraules catalanes.

La sessió inaugural tingué lloch el dia 8 de janer de 1922, en la sala dita del Consell de la Universitat. En ella, En

Francesch de Bofarull, ex arxiver en cap del nostre Arxiu general, desenrotllà son discurs : *Arxiu de la Corona d'Aragó. Segle XIX*. Féu una detallada memoria de totes les principals persones que durant l'esmentat temps treballaren en estudis d'investigació històrica, y de llurs més notables treballs. Dit senyor aportà gran quantitat de datos fort interessants, exhumats de lletres particulars y de periòdichs de l'època.

En 12 de febrer, nostre bonvolgut company y notable arquitecte En Bonaventura Bassegoda y Amigó, fou rebut solempnialment en acadèmich numerari, omplint el buyt que deixà la mort d'En Joseph Puiggarí y Llobet. El Sr. Bassegoda, després d'una recordança y un elogi a son antecessor, llegí un estudi biogràfich sobre *Lluís Vermell, escultor y pintor de retrats*, ab abundosos y curiosíssims detalls de la vida íntima y vicissituts d'aquell artista català de començ del segle XIX. En nom de la Academia, nostre erudit bibliotecari N'Ernest Moliné y Brasés, respongué en un breu y complet discurs en que pintà la època en la qual se desenrotllà intel·lectualment el recipiendari, fent ressortir la distingida personalitat del nou acadèmich com arquitecte, arqueòlech, historiador, artista y àdhuch poeta.

El Sr. Carreras Bulbena, en 4 d'abril, donà compte de dos molt interessants treballs : l'un sobre *Maria Josepa Pignatelli y Aymerich*; l'altre sobre la òpera *Zenobia in Palmira*, representada a la sala de Llotja de Barcelona a presència de Carles III d'Austria durant la sua estada en aquesta ciutat.

En 30 d'abril tingué lloch la solempnial recepció del erudit bibliotecari del Seminari Conciliar d'aquesta diòcesi y eminent llatinista Mn. Jaume Barrera y Escudero, prev., qui venia a ocupar la vacant de N'Antoni Elias de Molins. Son notable discurs versà sobre *La biblioteca del Seminari Conciliar y'ls Torres Amat*. En ell desenrotllà la historia completa de la biblioteca de la qual n'es director actualment, començant des lo primitiu seminari de Montalegre, seguint després el Tridentí de Nostra Dona de Bethlèm, referint les vicissituts per les quals passà durant la revolució del 68, la dispersió dels llibres y la reconstitució de la biblioteca fins son estat actual. Inclohía, a més, una biografia dels Torres y Amat, y un índex inventari de la dita biblioteca, fets per primera vegada. En nom de la Academia, l'acurat bibliòfil,

a qui dehuen molt les Lletres Catalanes, En Ramon Miquel y Planas, respongué en un parlament ab verídica enumeració dels mèrits del nou recipiendari.

Altra volta nostre company Sr. Carreras Bulbena, en 16 de maig, llegí fragments de son treball *L'Academia desconfiada y sos acadèmichs*, descrivint la constitució de la Academia y actes de la matexa de 1700 a 1703, y la de Bones Lletres de 1729 a 1740, en la antiga casa Delmases del carrer de Montcada, en l'arxiu de la qual existexen los documents comprovants.

En 28 de maig, En Francesch Matheu y Fornells ocupà la vacant d'En Francesch Ubach y Vinyeta; y en son discurs de recepció, després d'una recordança a son predecessor en la cadira acadèmica, adreçà una salutació en vers a la Academia per la qual sent fervent devoció; féu memoria y reté un tribut de veneració als mestres capdavanters del renaxement literari de Catalunya, En Manuel Milà y Fontanals, En Víctor Balaguer y En Marian Aguiló, y terminà fent una manifestació dels anhels del seu cor y dels pensaments del seu esperit per la restauració y ennobliment de la Llengua Catalana. L'acurat poeta En Ramon Perés respongué en nom de la nostra Corporació, parlant de les nombrosíssimes publicacions del Sr. Matheu, en Revistes, Biblioteques y Antologies, que colliquen lo nou recipiendari en lloch preheminent de la Literatura Catalana.

El Dr. En Joseph M.ª Roca, presentà, en 20 de juny, un notable treball de crítica històrica, del qual ne llegí varis fragments, sobre *Medicofilia del rey En Pere III*. En ell descrigué varis fets capdals del dit rey relacionats ab la Medicina, aportant datos fortment curiosos y interessants, que constituexen un estudi crítich del caràcter complex del dit sobirà, gran y notable en sos defectes com en ses qualitats.

En 4 de juny l'acadèmich que té l'honor d'adreçarvos la paraula, llegí varis fragments d'un estudi sobre *La derrera malaltia de la Reyna dona Maria de Luna*.

Y, finalment, en 16 de juliol, tingué lloch la recepció, en acadèmich numerari, de l'electe Sr. Pere Bosch y Gimpera; qui, després de dedicar un recort y un elogi a En Guillem de Brocà, son predecessor en el sitial acadèmich, llegí un eruditíssim discurs sobre *Assaig de reconstrucció de*

l'Etnologia Catalana. Basantse en l'estudi de la Arqueologia de la nostra terra y, en general, en la Península ibèrica, en el desenrotllament de les civilitacions successives y en la revisió dels textos antics, tenint en compte la cronologia de llurs notícies s'esforçà en reconstituir la Etnologia de Catalunya fins al començ de la Edat mitjana. En nom de la Academia respongué En Ferran Valls ab un parlament hont són enumerats los mèrits del Sr. Bosch, judicat ja fort avantatjosa-ment per sos nombrosos estudis científichs y literaris.

Degut a que'l treball de Secretaría esdevé cada dia més considerable, y urgent per la intensificació progressiva de la vida acadèmica interior, axí com per les més y més nombroses relacions exteriors ab les quals es precis mantenir un intercanvi intel·lectual constant y cuytat, s'acordà, de moment, la adquisició de material *ad hoc* per facilitar dit treball diari y minuciós, ja que, per manca de medis econòmichs, no podia ésser adoptat un pla més complet de reorganissació.

En quant a la vida exterior o de relació, la Academia es estada honorada ab consultes de Governos y d'Universitats estrangers y ab la confiança de corporacions, entitats y particulars.

Entre elles cal esmentar los Concursos Patxot y Ferrer, que son fundador, En Rafel Patxot y Jubert, instituït per honorar la bella figura cívica de son avi y per premiar los millors estudis històrichs, polítichs y socials, los quals Concursos ha confiat a la nostra Corporació. D'ençà del primer, en 1920, són tres els certàmens ja publicats y anunciats als estudiosos de la nostra terra. Y dintre de poch, serà anunciat el quart Concurs, corresponent al present any de 1923.

Cal recordar ací, que no són aquests Concursos els únichs confiats a la Academia : sinó que podèm esmentar el del excellentíssim Ajuntament de la nostra ciutat, el del Il·ltre. Colegi de Notaris del territori de la Audiencia de Barcelona, y el llegat per En Joaquim Miret y Sans, benemèrit historiador català y exemplar predecessor en aquesta Secretaría. Los cartells anunciants aquets Concursos foren llegits en la sessió inaugural del dia 8 de janer proppassat.

La Academia se preocupà de la Autonomia Universitària, delegant en lo seu Il·ltre. President y en nostre company senyor

Carreras y Artau, catedràtic de la dita Universitat, per proposar los medis y manera perque la nostra Corporació formés part del Claustre lliure de la Universitat autònoma y dels serveys públics ab que pogués coadjuvar a la dita Autonomia Universitaria.

Consemblantment la Academia ha fet treballs a fi que'ls molts arxius notariais dispers per Catalunya, los quals a més d'ésser en perill de destrucció constituïxen una responsabilitat moral y una càrrega econòmica despesosa pels Notaris encarregats de llur custodia, sien incorporats al nostre Arxiu nacional català, hont, ab instal·lació curosa y ordenada, puguin ésser consultats profitosament y fàcil per la gent d'estudi.

La Academia ha treballat activament en l'afer del projecte de reforma dels Museus d'aquesta ciutat, mantenint relacions freqüents ab la Junta de Museus de Barcelona, y ab la Comissió de Monuments, per tal de poder donar la sua opinió y actuar en conseqüència, respecte dit afer en quant se refereix als nombrosos objectes d'art y d'arqueologia d'absoluta y exclusiva propietat de la Academia que constituïxen una part considerable del Museu de Santa Àgatha de Barcelona.

La nostra Corporació es estada honorada per nombroses consultacions d'Universitats, axí com d'entitats nacionals y estrangeres.

Prengué com honor propi, el concedit a un de sos més preclars acadèmichs numeraris, Dr. En Antoni Rubió i Lluch, al ésser nomenat doctor *honoris causa* de la Universitat d'Hamburg.

També sentí un llegítim orgull quan fou invitada per la Universitat de Pàdua a pendre part en les festes celebrades els dies 14 a 17 de maig darrer en la dita ciutat, ab l'ocasió del setè centenari de la fundació de la Universitat Padovana. Honorat l'infrascrit ab la delegació de la Academia, me permet manifestar, y sols atribuintho al prestigi del nom secular d'aquesta entitat, les nombroses distincions y altes consideracions otorgades a la nostra Academia en la meva modesta persona que la representava en aquelles festes. De retorn, ohídes les meves explicacions, la Academia acordà transmetre un missatge de salutació a la dita Universitat, el qual

fou redactat per nostre company Mn. Jaume Barrera, segons se publicà en aquest BUTLLETÍ del any 1922, planes 339 y 340.

Corresponent a la invitació de la Comissió valenciana per la celebració del III Congrés d'Historia de la Corona d'Aragó, celebrador a la ciutat del Turia en la primavera del 1923, són varis els acadèmichs disposats a presentarhi treballs històrichs.

La Academia no podia dexar passar sense resposta los conceptes inexactes y tendenciosos vertits en lo discurs pre-sidencial dels Jochs Florals d'enguany, ahont es dit que la tradició dels Labernia, dels Balari y dels Aguiló, antichs membres de la nostra Academia, podía emparar y servir de justificant a les arbitraries modificacions llingüístiques que, nascudes fa alguns anys de la exaltada activitat revolucionaria d'un cert cenacle editorial, han obtingut posteriorment el favor, que de cap manera merexíen, d'un semi reconexement d'oficialitat. A la dita fi, en sessió de 16 de maig, la Academia, recollint la herencia espiritual dels dits tres ilustres companys, acordà protestar dels esmentats conceptes, y trametre la protesta al honorable Consistori dels Jochs Florals.

Nombroses han estat les consultacions que la nostra Entitat acadèmica ha rebudes de Catalunya y del estranger: entre elles, cal esmentar la procedent de la Corporació Samfundet de Nio, Stockholm, demanant el nom y les obres del poeta lírich qui en la actualitat encarni més genuinament la representació del esperit de la nostra nació catalana, a fi de colocalo en la galeria de poetes contemporanis del món llatí, inaugurada en la dita capital de Suecia.

També es estada solicitada de personalitats per obtenir certificats de treballs y publicacions, axí com ha rebudes nombroses peticions, entre elles de la «Bibliothèque royale de la Haye» y de la Biblioteca de la República de Bogotà, del BUTLLETÍ, memories, discursos y demés publicacions. Ab les corporacions y entitats de la nostra terra, especialment d'aquesta ciutat, ha mantingut l'intercanvi d'invitacions en los actes corporatius; axí com manté l'intercanvi de publicacions ab nombroses entitats estrangeres.

Ha rebudes visites de personatges ilustres, com el Doctor Rücker Sotomayor, de la Universitat de Xile, y la del Dr. Rodolf Schewill, catedràtich de la Universitat de California.

El nombre dels membres numeraris de la Academia es estat augmentat ab elements tan valiosos com són els nous acadèmichs Srs. Bassegoda, Mn. Barrera, Matheu y Bosch.

Sis vacants resten en la nostra Corporació per mort de companys benvolguts; esperèm que en el propinent curs els sis nous acadèmichs ja electes vindran a unir-se ab nosaltres y pendran part en les nostres tasques.

Durant el curs de que vos estich parlant, es estat elegit acadèmich numerari N'Antoni de la Torre y del Cerro, per omplir la vacant d'En Johan Bta. Orriols. Foren proposats acadèmichs corresponents : Mn. Joseph Palomer y Alzina, d'Arenys de Mar, y Mn. Johan M.ª Altissent, a Lleyda.

La mort ha signat tres acadèmichs, los quals han retut llur deute a Natura, passant llurs esperits d'aquesta vida: En Johan Bta. Orriols, En Josep Soler y Palet y l'acadèmich corresponent a Lleyda lltre. Sr. En Joseph Gaya, canonge arxiver del Capítol de Lleyda. Preguem nostre Senyor Déu que vulgui, per sa infinida misericordia, llurs ànimes perdonar y rebre en Paradís eternament.

DANIEL GIRONA Y LLAGOSTERA

N'AGUSTÍ VILA

Molt poques, poquíssimes, són les notícies que N'Antoni Elías de Molins ens dóna referent a la vida y treballs del escriptor barceloní de la primera meytat del segle XIX, N'Agustí Vila; mercès a un relligall que'ns ha dexat lo nostre bon amich En Lluís Noguera, podèm ampliar les curtes ratlles es crites pel autor del *Diccionario biográfico y bibliográfico de escritores y artistas catalanes del siglo XIX*.

N'Agustí Vila fou administrador de la Casa d'Infants òrfens y autor d'una memoria referent a la administració y millores de la dita Casa, fou advocat d'aquells qual nom es pronuncia ab respecte, exercí alguns càrrechs administratius